

Het ABP-complex

De Nederlandse regering heeft de afgelopen jaren de regeringen van de Koninkrijks-partners, Aruba en de Nederlandse Antillen, verschillende malen verweten een slecht financieel beleid te voeren. Om de tekorten niet al te zeer te laten oplopen hadden deze regeringen overzee niet of in onvoldoende mate afgedragen aan het Algemeen Pensioenfonds Aruba en het Algemeen Pensioenfonds Nederlandse Antillen. Dergelijke kritiek is niet mis. Zonder de regeringen overzee te willen complimenteren voor hun financiële beleid, zou de Nederlandse Staat als werkgever de Nederlandse regering dezelfde kritiek kunnen geven.

Sinds 1982 heeft de regering elk jaar te weinig afgedragen aan het ABP. Bedroeg het wettelijke percentage vanaf 1982 21% en vanaf 1 oktober 1986 21,5%, het feitelijke percentage heeft daar steeds fors onder gelegen. Daardoor is in ongeveer f 45 mrd 'bespaard' (zie Kamerstuk 23246, Memorie van Antwoord, Eerste Kamer). Uiteraard gaat het niet om een echte besparing, zolang niet de verplichtingen navenant worden verlaagd.

In het recente verleden is verschillende malen gesproken over een dreigend actuair tekort, ook omdat tevens de VUT-uitkeringen van ambtenaren door het ABP worden betaald. De minister van Binnenlandse Zaken stelde altijd met nadruk dat geen sprake was van een actuair tekort, omdat de toekomstige aanspraken nog steeds 100% gedekt waren, alsof dat genoeg is. Alleen indien ook in de komende jaren het feitelijke percentage beneden het wettelijke kostendekkende percentage van 21,5 zou blijven liggen, zou er een actuair tekort ontstaan.

In 1992 heeft het kamerlid Paulis aan de bel getrokken en is er een wetgevingsproces op gang gebracht, dat in de Haagse wandelgangen bekend is geworden als 'het ABP-complex'. Alleen al de korte samenvatting van het complex dan wel deze eerste wet, aangenomen in het voorjaar van 1994, is teveel voor deze column. Toch enkele steekwoorden: het ABP wordt verzelfstandigd in een Stichting; deze komt op afstand van de regering die zo veel jaren te weinig heeft afgedragen; de Stichting ABP wordt onderworpen aan de werkingssfeer van de Pensioen- en Spaarfondsenwet (waarbij een dekkingsgraad van 100% echt te laag is); de VUT-uitkeringen worden uit het ABP gehaald en onder de werking van een VUT-fonds gebracht waarvoor een omslagpremie zal worden geheven; de invaliditeitspensioenen worden voor de WAO-conforme uitspraken voortaan niet meer uit het ABP gedekt doch 'gefinancierd' op omslagbasis via een aparte aan het Fonds Arbeidsomgeschiktheidsverzekering Overheidspersoneel, het FAOP, af te dragen invaliditeitspremie.

In februari 1993 hebben de minister van Binnenlandse Zaken en de centrales van overheidspersoneel over dit ABP-complex overeenstemming bereikt, die is vastgelegd in het zogenaamde Convenant privatisering ABP. Door het feit alleen al dat overeenstem-

ming was bereikt, en dat er een pakket maatregelen was bedacht waarbij er een geprivatiseerd ABP zou ontstaan zonder actuair tekort, hebben de meeste woordvoerders in het parlement het resultaat nogal juichend omarmd. Min of meer gelijktijdig ging het parlement akkoord met een wet waarbij over 1991 en 1992 achteraf werd gesanc-tioneerd dat in die jaren te weinig is afgedragen. Deze wet en ruimer het ABP-complex zijn echter zo lastig te doorgronden, dat er heel weinig aandacht aan is geschonken in de pers. Om toch een grote consequentie – right or wrong, ik waag het er op – te signaleren, het volgende.

In de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer wordt opgemerkt dat de huidige pensioenbijdrage van het ambtelijk inkomen moet stijgen van 8,8 % in 1993 naar 17,75 % voor 1995 en daarna. Dat het vroegere hogere wettelijke percentage niet meer gehaald wordt, komt door de uitneming van de VUT en de WAO-conforme invaliditeitspensioenen, waarvoor omslagpremies worden ingehouden, thans als pseudopremies, straks als echte premies die afgedragen worden. Deze VUT- en WAO-premies moeten bij de ABP-premie worden opgeteld om een vergelijking te kunnen maken met het verleden. Voorts moet hierbij worden bedacht dat de premies niet onmiddellijk op een kostendekkend niveau komen: door de VUT en de WAO-invaliditeitspensioenen uit de ABP-verplichtingen te halen en voortaan te laten financieren via omslagpremies, viel er een vermogen vrij van meer dan f 10 mrd. Het gewenste dekkingspercentage is vervolgens verlaagd van 110 naar 106%, waardoor nog meer vermogen vrijviel. Dat vrijvallende vermogen wordt gebruikt om de premies geleidelijk te laten groeien naar een kostendekkend niveau. Zoals de Staat de afgelopen 13 jaar te weinig heeft afgedragen, zo wordt de premie nog enkele jaren te laag gehouden door opgebouwd vermogen op te souperen. Ongetwijfeld heb ik een enkel onderdeel verkeerd begrepen, maar als een paal staat boven water, dat de lasten welke gemoeid zijn met ouderdoms- en invaliditeitspensioen en de VUT, voor de werkgevers en de werknemers gaan verdubbelen. Dat zal leiden tot forse extra uitgaven voor de werkgever en/of tot een aantasting van de koopkracht van ambtenaren.

Pas vertelde een chef van een regionaal politiekorps mij dat zijn korps nu geconfronteerd wordt met hogere afdrachten door de privatisering van het ABP, dan waarmee bij de vaststelling van het budget was gerekend. De financiële tegenvaller is op jaarbasis zodanig dat daardoor 30 hulpagenten minder kunnen worden aangesteld. Ik heb hem voorspeld dat de tegenvaller alleen maar groter zal worden.

P.B. Boorsma